

Seria: Profesorki Super-Babki
Nr odcinka: 191
Podseria: związane ze Śląskiem
Podseria: medycyna
Podseria: wyróżnione godnością Doctor-a Honoris Causa

Jolanta Wadowska-Król

omc¹-PhD

Dedykcja:
Dla żony Barbary
(lek. med. spec. neurologii dziecięcej)

=====

Polecana/Omawiana książka:

- [1] Michał Jędryka: **Ołowiane dzieci, Krytyka Polityczna, Warszawa 2020.**
 - [2] Magdalena Majcher²: **Doktórka od familoków. Wydawnictwo WAB, Warszawa 2023.**
- =====

Bohaterką odcinka jest Pani Doktor **Jolanta Wadowska-Król**. Urodziła się 27 czerwca 1939 roku w Katowicach. Jest zatem rodowitą Ślązacczą. Pracowała jako lekarka pediatra. Jest Honorową Obywatelką (swojego rodzinnego) Miasta Katowice. Urodziła się na dwa miesiące przed wybuchem II wojny światowej, po niej Zwycięskie Mocarstwa zmieniły granice Polski.

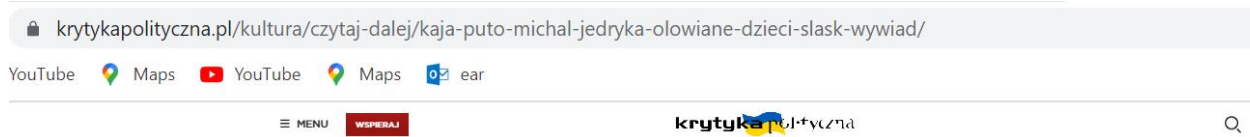
Wyróżniona JĄ tytułem Doktora Honoris Causa Uniwersytetu Śląskiego w czerwcu 2021 roku. Zatem dołącza do tejże podserii. Dlaczego w tytule odcinka mamy „omc-PhD” (???), bo z powodu wyników Jej badań

¹ Omc = o mało co; trochę kwaśny żart. Nie mogła kontynuować pracy naukowej. Uzyskała najwyższą godność akademicką.

² Magdalena Majcher – autorka poczytnych powieści z rozbudowanym tłem społecznym. Zadebiutowała w 2016 roku. Dotychczas wydała ponad dwadzieścia książek, z których wiele zyskało status bestsellera. Mieszka w Katowicach.

<https://lubimyczytac.pl/autor/128531/magdalena-majcher>; <https://www.znak.com.pl/autor/Magdalena-Majcher>;

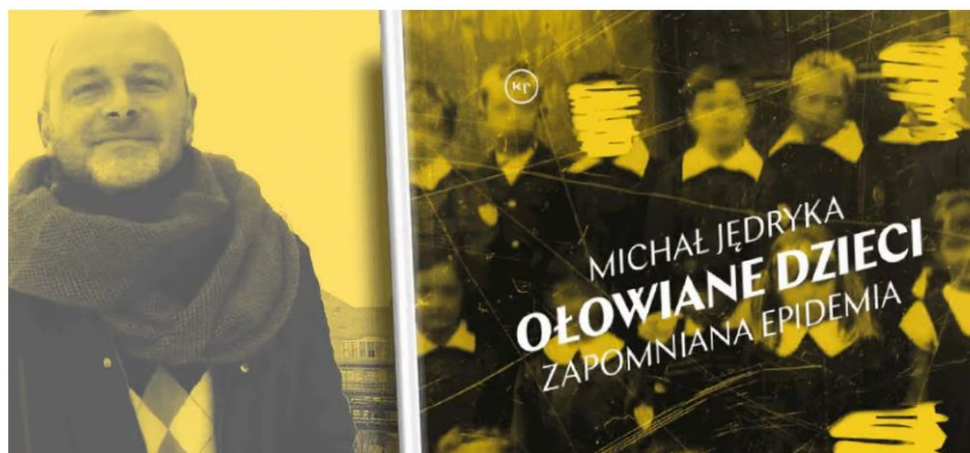
uniemożliwiono Jej dokończenie doktoratu!!! Dlaczego - bo zajmowała się chorobą ołowicą wśród dzieci Szopienic i Śląska, które niestety czasem umierały. Polecana książka [1] ma właśnie tytuł „OŁOWIANE DZIECI”. Książkę napisał Michał Jędryka³. Na tylnym uszku okładki mamy notkę o autorze iż urodził się w 1962 roku, a książka jest **jego autobiografią z okresu dzieciństwa**. Był świadkiem tychże chorób, a nawet śmierci swoich kolegów. Wydał też album „Śląsk. Last Minute”.

CZYTAJ DALEJ

Dzieci znikaly w prewentorium, byly wykreślane z dziennika, a potem wracaly

 Kaja Puto
Reportażystka, felietonistka

[Informacja o książce \[1\] na stronie internetowej.](#)

Książka ma 247 stron, miękkie okładki, mały format, szary papier. Nie ma rysunków, ani fotografii. Rozdziały nie są numerowane, tytuł pierwszego to „Jeszcze jeden pogrzeb”. Na końcu mamy ‘Posłowie’ zatytułowane „Od autora”. Pan Jędryka informuje iż odbył rozmowę, wywiad z naszą Heroiną. A zatem zaczerpnął wiedzę ‘z pierwszej ręki’, a zatem mamy prawdziwe relacje o zdarzeniach, problemach i jak pisze – równocześnie widok na sprawę z innej strony, bo przecież on sam był dzieckiem. Problemy uzyskały ‘światło dzienne’ (wyszły na forum publiczne) po raz pierwszy w 1974 roku.

³ W Internecie można znaleźć inne osoby o tym samym nazwisku i imieniu – m.in. dziennikarza z Bydgoszczy.

Eseista właśnie wtedy zaczynał studia na Politechnice Śląskiej w Gliwicach. Eseista w ramach socjalistycznych praktyk robotniczych-studenckich – właśnie wtedy malował ściany i rury w zakładzie chemicznym POCH = Polskie Odczynniki Chemiczne w Gliwicach. Wyziewy były tak intensywne, że wszyscy mieliśmy „spaloną” wyściółkę nosa, trzeba było smarować wazeliną i pracować dalej. Tylko jeden miesiąc....

Autor [1] wspomina drugą osobę ze świata medycyny tj. profesor Hager-Malecką, która będzie bohaterka kolejnego odcinka naszej serii. Autor kończy swoje przesłanie słowami iż „do dzisiaj zamyka na noc okna bez względu na miejsce, w którym się znajduje [...] nasłuchuje drżenia szyn pociągów”, które kiedyś dojeżdżały do HUTY. Zatem ‘trauma’ na całe życie. Nocami wypuszczano z kominów najgorsze wyziewy, nie było ich przecież widać. Nie stawiano publicznych czujników.

Huta w Szopienicach jest jakby martwą naturą w tle, ale też ‘bohaterką’ książki – dawała pracę mężczyznom z całej okolicy. Dziś trwa „transformacja” Śląska oraz Polski na rozkaz możliwych nie wiadomo skąd i dokąd. Niektórzy biorą „kupę szmalu”.

Huta jest dziś muzeum.

Wróćmy do naszej Heroiny - studiowała na Wydziale Lekarskim Śląskiej Akademii Medycznej⁴ w Zabrze. W 1968 roku uzyskała specjalizację z zakresu pediatrii i podjęła pracę w Poradni Rejonowej w Szopienicach, a później w Dąbrówce Małej. Część zajęć dla studentów medycyny odbywała się w ośrodku/kampusie **w Rokitnicy**, gdzie po wojnie zamieszkali dziadkowie, ciocia i mama eseisty. Na Uczelni pracowała kuzynka mamy (dr n. med.). Studiował tam brat eseisty, a żona (i inni krewni) w kampusie katowickim. Uczelnia ma dobrą „sławę” – pracował m.in. prof. Zbigniew Religa.

Nasza Bohaterka w pracy zawodowej zajmowała się właśnie problematyką występowania ołowicy w Szopienicach oraz okolicznych osiedlach robotniczych. <<U swoich małych pacjentów zauważyła szereg objawów i dolegliwości mogących sugerować zatrucie metalami ciężkimi, co zgłosiła Wojewódzkiemu Konsultantowi Medycznemu – profesor Bożenie Hager-Maleckiej. Przy częściowym wsparciu dyrekcji Huty Metali Nieżelaznych⁵ rozpoczęła

⁴ <https://sum.edu.pl/>; dziś to Śląski Uniwersytet Medyczny.

https://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%9A%C4%85ski_Uniwersytet_Medyczny_w_Katowicach; o Uczelni w Wikipedii.

<<Uczelnia została utworzona na bazie kadry zamieszkałej w kraju jako Akademia Lekarska w Bytomiu, rozporządzeniem Rady Ministrów z 20 marca 1948 (weszło w życie 22 kwietnia 1948)^[4]. Pierwszym rektorem akademii, mającej wówczas główną siedzibę **w Rokitnicy** koło Bytomia, został 15 czerwca 1948 jej organizator prof. Brunon Nowakowski.>>

⁵ Eseista przez dwa lata 1983-1985 pracował w Instytucie Metali Nieżelaznych w Gliwicach.

badania narażenia na ołów u dzieci z Szopienic, Burowca oraz Dąbrówki Małej. Przebadano ponad 4,5 tysiąca dzieci. Już po otrzymaniu wstępnych wyników okazało się, że skala problemu zatrucia ołowiem u dzieci na tym obszarze jest ogromna, a wyniki badań są wręcz przerażające>>.

The screenshot shows the website of the Institute of Non-Ferrous Metals in Gliwice. The header includes the name 'Instytut Metali Nieżelaznych' and a navigation menu with items: O NAS, ODDZIAŁY, CENTRA BADAWCZE, INNE DZIAŁY, WYDARZENIA, PROJEKTY, OFERTA, PRZETARGI. The main content area is titled 'Prezentacja' and describes the 'Centrum Ochrony Środowiska' (Environmental Protection Center). It states that the center conducts research in environmental analytics (emission measurements, soil and water quality, dust concentration) and modernizes technologies for:

- utilization of waste materials,
- desulfurization of industrial and energy gases,
- water and wastewater treatment.

 It also mentions that the 'Laboratorium Pomiarowo-Technologiczne Oczyszczania Gazów' (Analytical and Technological Laboratory for Gas Purification) holds a certification (AB 073) for measuring emissions and efficiency of dust-collecting devices.

Instytut Metali Nieżelaznych w Gliwicach (gdzie pracował eseista)

– dziś zajmuje się ochroną środowiska i monitorowaniem ewentualnych zanieczyszczeń, choć robiono to już w latach 1980-tych. Obecnie opracowywano nowe technologie – zapewne droższe.

Pracowała jako lekarz rejonowy, ale **pracowała także naukowo**. Przygotowała doktorat, był całkowicie gotowy. Mogłaby go obronić. Zakazano Jej, a także zakazano publikacji otrzymanych wyników. <<Wszystkie egzemplarze rozprawy w tajemniczy sposób zaginęły>> (z Wikipedii).

Batalia na rzecz poprawy stanu zdrowia dzieci, rozpoczęta przez doktor Wadowską-Król, przyniosła jednak znaczące efekty. Rozdział polecanej książki „Królowa” zaczyna się na str. 27. Wiemy, że po mężu miała nazwisko Król, pracowała też w przechodni w Dąbrówce Małej. Dziś dokumentacja medyczna to elektroniczne pliki, zasoby komputerowe, a wtedy były to szafy. Dziś można robić statystyki jednym kliknięciem, gdy ma się właściwe uprawnienia.

Jej chciało się przeglądać całe sterty dokumentów na lata „w tył”. Rozpoczęła też akcję „poszukiwania dokumentacji medycznej”, a także jak pisze autor „**chodziła po domach**”, aby leczyć. To wyjątkowy lekarz, wyjątkowy człowiek – który z takim pełnym powołaniem i pasją - traktował swój zawód. Dlaczego zmiany szaf – bo Dąbrówkę Małą wcielono jako 15 dzielnicą Katowic, zmieniono tzw. rejony (służby zdrowia). Autor opisuje przychodnię na skrzyżowaniu ulic Lenina i Franciszoka z pedantyczną dokładnością, nad jednym ze „skrzydeł” widniał napis ‘Przychodnia dla dzieci zdrowych’?? – okresowe szczepienia? Konsultant wojewódzki prof. Hager-Małecka, osobiście przyjechała na kontrolę, zapoznała się ze sprawą (str. 30).

Rozdział „Diagnoza. Szwajcaria”. Dość dziwny – wyjaśnia się od razu. W 1974 roku prof. Bożena Hager-Małecka (przed wizytą w dr Król) była w Szwajcarii, w Bernie na międzynarodowej konferencji z zakresu pediatrii. Na temat **ołowicy** mówił profesor z USA, przedstawił „przypadek Kevin” – nie podał, czy był sam w domu, ale był chory na ołowicę. Omówił „zatrucie przewlekłe. jej/jego początkowe objawy to: słodkawy smak w ustach, /ze str. 43 przechodzimy na 44/bóle głowy, brak apetytu. Potem pojawiają się torsje, spadek ciśnienia krwi i obniżona temperatura ciała”.

Kolejne rozdziały „Trzeba iść z tym wyżej!” – tu pojawiają się dygnitarze PZPR Grudzień oraz Gierek. „Radość na Placu Dzierżyńskiego” – nie może robić doktoratu, ale dzieci otrzymują skierowania do tzw. **prewentorium**, dziś chyba to słowo nie jest używane. Nie sanatorium bo o wiele dłuższe pobyty dzieci z dala od huty – pół roku lub nawet na rok. Wtedy rodzice odwiedzali oddalone od domu dzieci.

„Strefa ochronna” – zamieniano też mieszkańcom lokum – odsunięcie od huty, o ile możliwe dalej i dalej. „Honoris Causa” – rozdział od strony 202. Tu dowiadujemy się iż oczywiście promotorką doktoratu miała być prof. Małecka!! Wtedy był Rektor o nazwisku Jonek⁶. Czy mógł przeciwstawić się naciskom Komunistów? Nie dowiemy się dzisiaj! Jeszcze tylko jedna część „Dwie Matki” – tu dowiadujemy się iż dr Wadowska-Król w czasach Solidarności, zaproszona na ich zebranie, rzuciła w eter postulat o likwidacji huty, skoro nie ma odpowiednich zabezpieczeń, filtrów, technologii. Tak się w końcu stało...

Nasza Heroina przeszła na emeryturę w roku 2011.

⁶ <http://70lat.sum.edu.pl/index.php/rektorzy-sum/>; poczet Rektorów z portretami!! W tym Ewa Małecka-Trenda – 2005-2012 REKTOR tej Uczelni.

Dobrze jest znać języki obce, przynajmniej angielski, to stały wniosek wynikający z życiorysów Bohaterek. Dobrze jest bywać na konferencjach naukowych. Eseista był w Zurichu w 2001 roku. Zawarte wtedy znajomości przetrwały przez 20 lat. Profesor prowadzący sesję eseisty zaprosił go potem na gościnny wykład do Duisburga. W końcu został on Prezydentem ważnej organizacji naukowej międzynarodowej.

Dla Pani Profesor Hager-Małeckiej uczestnictwo w konferencji w Szwajcarii było alarmem, ostrzeżeniem. Coś podobnego (co wydarzyło się w USA) dzieje się w jej rejonie, trzeba interweniować. Tak właśnie bywa z konferencjami, gdy podchodzi się do uczestnictwa poważnie, profesjonalnie...

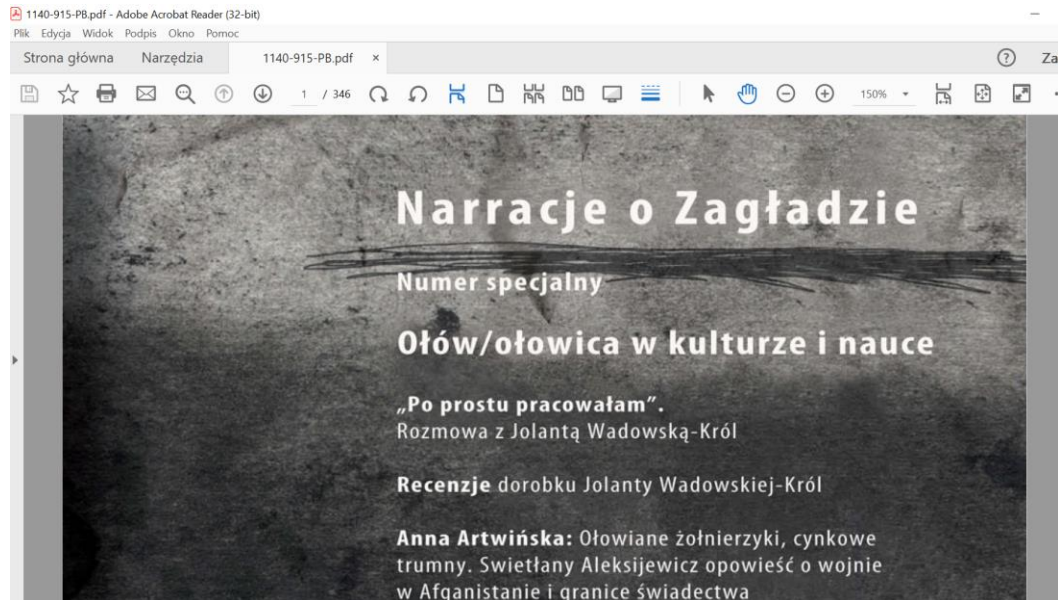
Nie streszcza się książek w naszej serii. Warto poczytać, choć jest to 'beletryzowany dokument', powieść oparta na faktach, na własnym życiu autora. To nietypowe dla naszej serii, ale interesujące. Sądząc po wybranych rozdziałach – to jakby serial Hitchcocka. Ale odległy finał jest szczęśliwy dla kilku stron, na pewno dla Heroiny oraz dzieci.

Książka jest polecana, podobnie jak książka [2], której nie omówiono w eseju. To absolutna nowość (autorka ur. w 1990r.) – książka wydana w marcu 2023. To powieść o naszej Heroinie, oparta oczywiście na faktach tu podanych i innych, do których dotarła autorka.

BOHATERKA warta jest poznania. To dobrze, godnie i pięknie iż po latach, po 10 latach emerytury, Uniwersytet Śląski uhonorował JĄ najwyższą godnością akademicką!

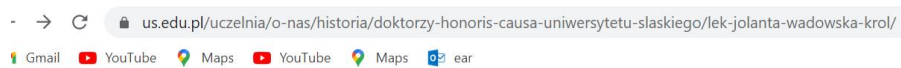
INNE PUBLIKACJE

<file:///C:/Users/Stan/Downloads/12047-Tekst%20artyku%C5%82u-24815-1-10-20210622.pdf>;
LAUDACJA

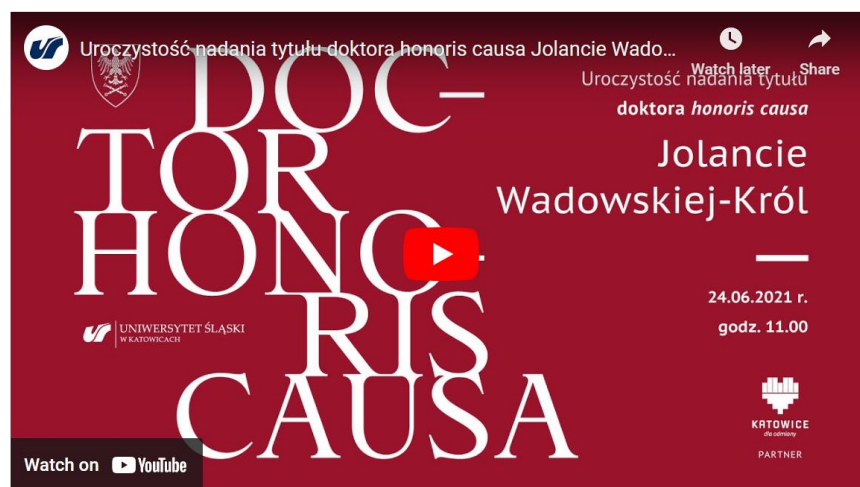

C:/Users/Stan/Downloads/1140-915-PB.pdf; UŚ specjalne wydawnictwo.

//warto kliknąć wydawnictwo okolicznościowe on-line

Materiał filmowy z uroczystości

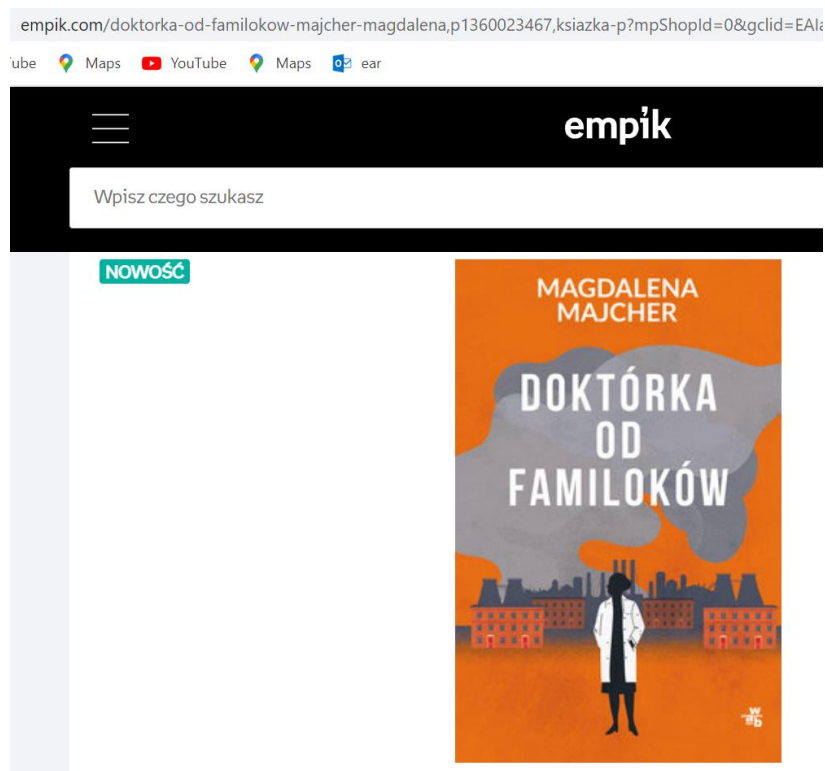
//warto kliknąć

→ ↻ us.edu.pl/uczelnia/o-nas/historia/doktorzy-honoris-causa-universytetu-slaskiego/lek-jolanta-wadowska-krol/
 Gmail YouTube Maps YouTube Maps ear

Nagranie ze spotkania z lek. Jolantą Wadowską-Król

Kolejny klip w sieci; poniżej o książce [2] – NOWOŚĆ – poniżej reklama internetowa.

ZDJĘCIA oraz 'PRINTSCREENY' PRZY OKAZJI

Ze stron Internetowych
UŚ w Katowicach

→ ↻ us.edu.pl/uczelnia/o-nas/historia/doktorzy-honoris-causa-uniwerytetu-slaskiego/lek-jolanta-wadowska-krol/

mail YouTube Maps YouTube Maps

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

nauka i badania - kształcenie - współpraca - uczelnia -

Status zabezpieczeń COVID-19 [Poziom 0: brak ograniczeń, podstawowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy](#)

uczelnia > o nas > Historia > Doktorzy honoris causa Uniwersytetu Śląskiego > Lek. Jolanta Wadowska-Król

Lek. Jolanta Wadowska-Król

Data promocji: 24.06.2021

Data uchwały Senatu UŚ: 27.04.2021 ([uchwała nr 98 \(87,72 kB\)](#))

Wszczęcie procedury nadania tytułu doktora *honoris causa* na wniosek rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Lek. Jolanta Wadowska-Król – lekarka pediatra, która w latach siedemdziesiątych rozpoczęła badania dotyczące narażenia na ołowicę dzieci mieszkających w pobliżu Huty Szopienice. Dzięki jej działaniom zorganizowano leczenie tysięcy dzieci zagrożonych zachorowaniem na ołowicę, zdecydowano również o rozbiórce domów stojących najbliżej komina huty. Przyczyniło się to do poprawy zdrowia mieszkańców oraz korzystnie wpłynęło na

Lek. Jolanta Wadowska-Król podczas uroczystości nadania tytułu doktora honoris causa | fot. Julia Agnieszka Szymala

[https://us.edu.pl/uczelnia/o-nas/historia/doktorzy-honoris-causa-uniwerytetu-slaskiego/lek-jolanta-wadowska-krol/;](https://us.edu.pl/uczelnia/o-nas/historia/doktorzy-honoris-causa-uniwerytetu-slaskiego/lek-jolanta-wadowska-krol/)

↻ journals.us.edu.pl/index.php/NoZ/article/view/12046

YouTube Maps YouTube Maps ear

Szukaj

Strona główna / Archiwum / Nr specjalny (2021): Narracje o Zagładzie 2021, nr specjalny: Otów/otowica w kulturze i nauce / Cały numer

„Po prostu pracowałam”. Z Jolantą Wadowską-Król rozmawia Lucyna Sadzikowska

Jolanta Wadowska-Król
Lucyna Sadzikowska
 <https://orcid.org/0000-0002-5509-4513>

DOI: <https://doi.org/10.31261/NoZ.2021.DHC.02>

Abstrakt

Publikacja z okazji nadania Pani Jolancie Wadowskiej-Król godności Doktora Honoris Causa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

 POBIERZ

 PDF

Opublikowane : 2021-06-21

us.edu.pl/multimedia/uroczystosc-nadania-tytulu-doktora-honoris-causa-lek-med-jolancie-wadowskiej-król/

Tube Maps YouTube Maps

Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa lek. med. Jolancie Wadowskiej-Król

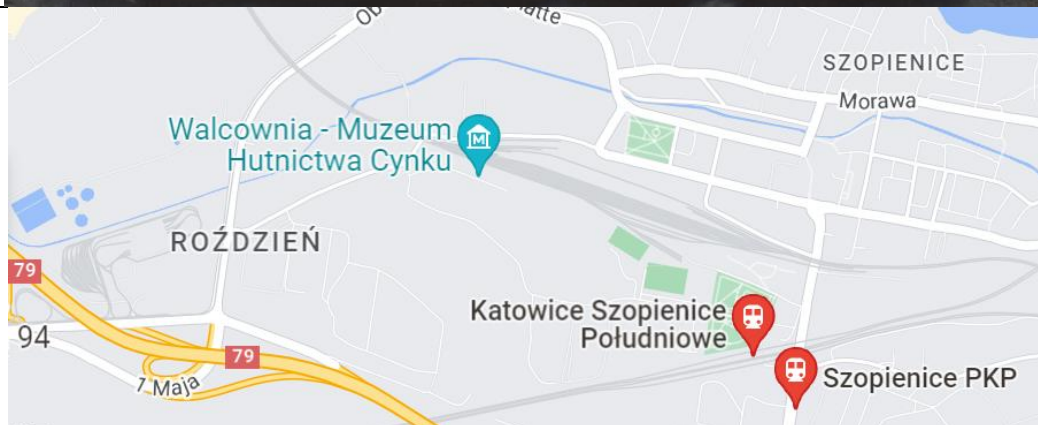
25.06.2021 - 12:59, aktualizacja 25.06.2021 - 16:09 Redakcja: AJS

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego lek. med. Jolancie Wadowskiej-Król odbyła się 24 czerwca 2021 roku w budynku Wydziału Teologicznego UŚ. Ceremonię poprzedził briefing prasowy.

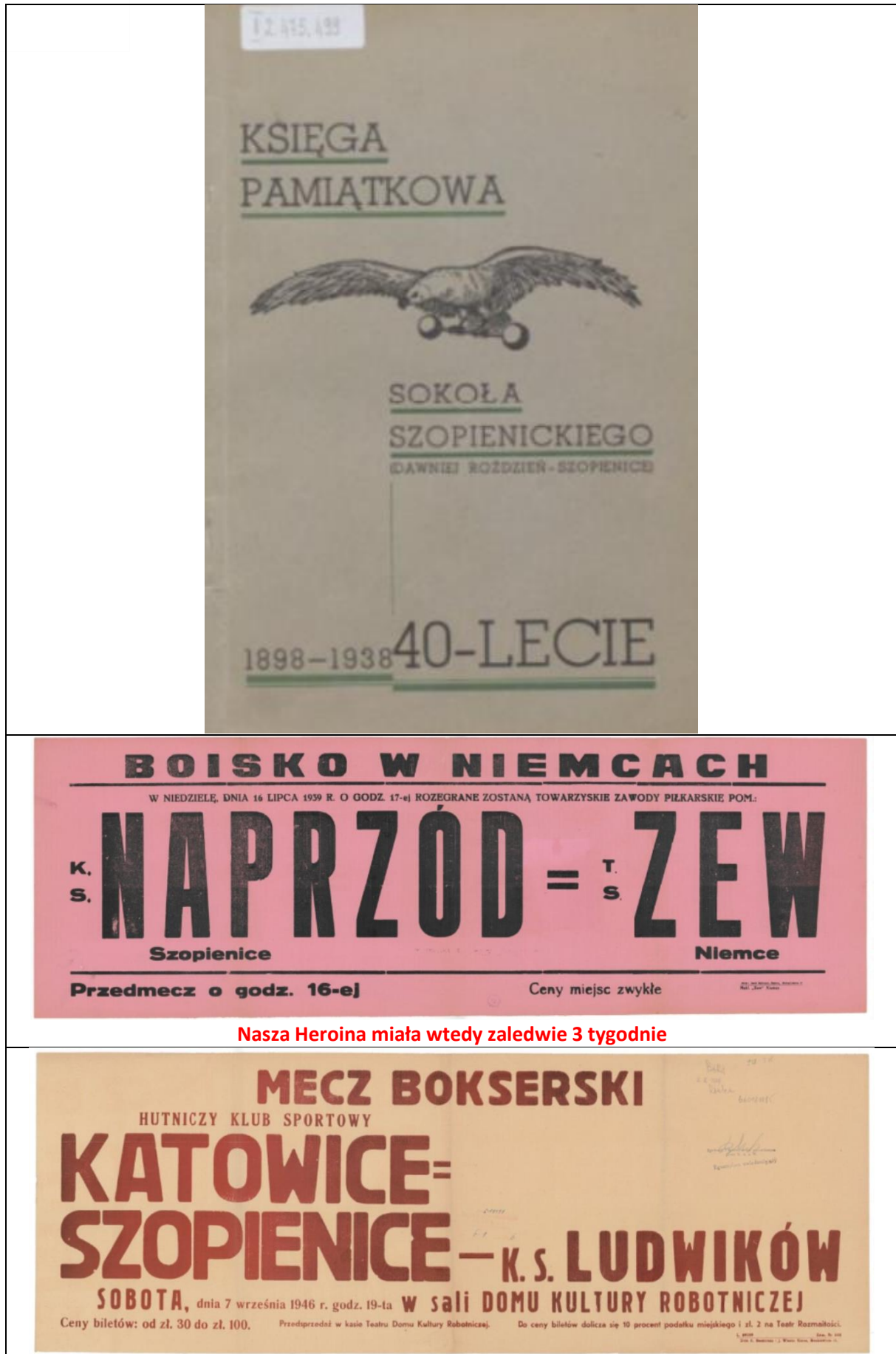

Szopienice

walcownia.muzeatechniki.pl

Gmail YouTube Maps YouTube Maps ear

Start Muzeum Zwiedzanie Aktualności Oferta komercyjna Kontakt UA EN

Dziś Muzeum

1931 - Skorowidz miejscowości Śląska, wydano w Katowicach.

W niedzielę, dnia 21-go kwietnia br.
o godz. 19-tej w sali ob. Śpiewaka (pod Poczta) w Szopienicach

WIELKA REWIA

Artyści warszawscy! Wykonawcy: Artyści warszawscy!

Znane **DUO KEROM**, Tańce Kwiatkowski R., solo - „Step”
Głowacka Ida, solistka
Rutkowski Jan, wodewilista

oraz
BENNO MORELLI najmłodszy iluzjonista Polski,
w swym sensacyjnym programie!

Po przedstawieniu **ZABAWA TANECZNA**

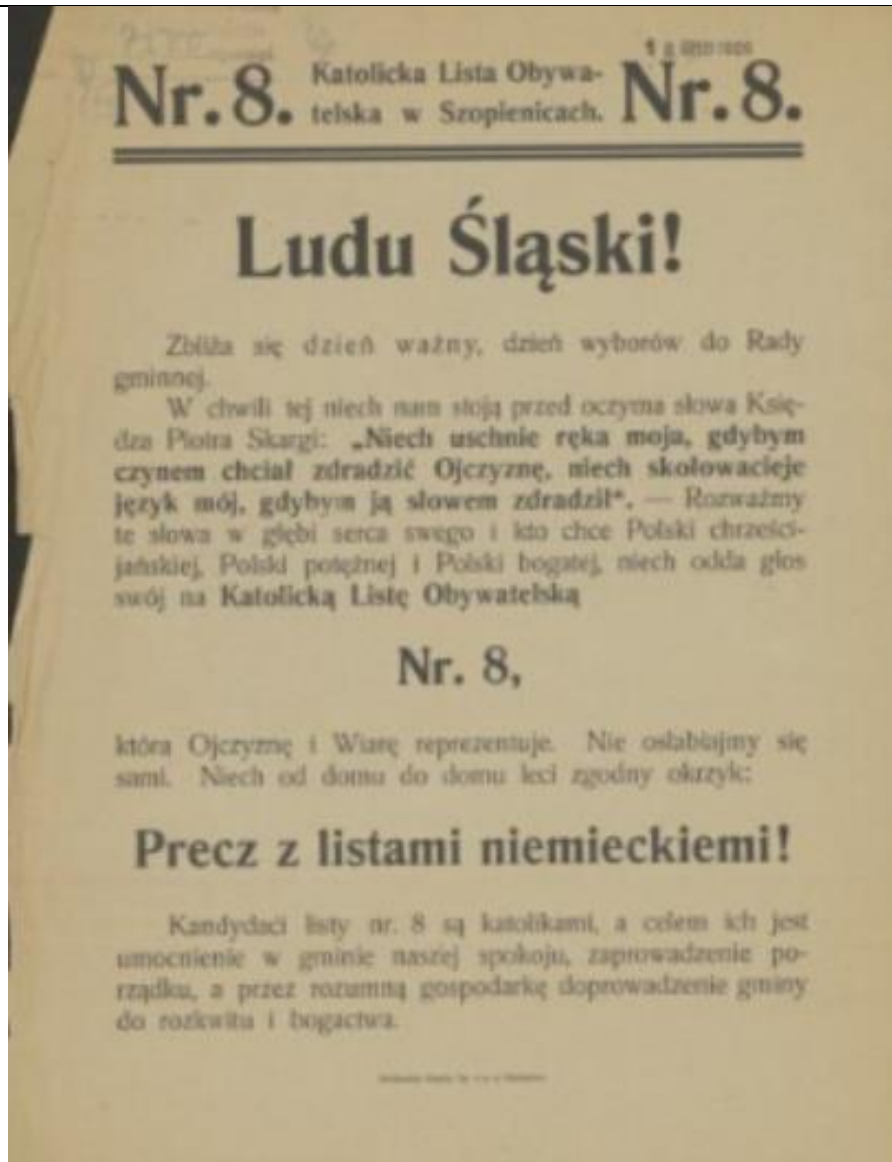
Ceny biletów: od _____ do _____
Przedsprzedaż biletów: _____

12846 52

STATUT
Kasy Emerytalnej dla robotników
Zakładów Hutniczych Giesche
Sp. Akc.
w Szopienicach.

T

79564

„Historia lubi się powtarzać”

dziennikzachodni.pl/mural-dla-doktor-jolanty-wadowskiejkról-w-katowicach-zdjecia/ga/c14-13700302/zd/32464484

YouTube Maps YouTube Maps ear

DZIENNIK ZACHODNI

Wróć do artykułu: Mural dla doktor Jolanty Wadowskiej-Król w Katowicach...

fot. Arek Gola

<https://dziennikzachodni.pl/mural-dla-doktor-jolanty-wadowskiejkról-w-katowicach-zdjecia/ga/c14-13700302/zd/32464468>; warto kliknąć!

dziennikzachodni.pl/mural-dla-doktor-jolanty-wadowskiejkról-w-katowicach-zdjecia/ga/c14-13700302/zd/32464468

YouTube Maps YouTube Maps ear

DZIENNIK ZACHODNI

Wróć do artykułu: Mural dla doktor Jolanty Wadowskiej-Król w Katowicach...

3 z 18

Przełączaj galerię za pomocą strzałek na klawiaturze

fot. Arek Gola

Muzeum Narodowe w Warszawie

Zdjęcie wykonał eseista Stan Zawiślak, a także strony internetowe oraz POLONA i Śląskie Archiwum Cyfrowe, NAC.